

Súd: Krajský súd Trnava
Spisová značka: 9CoP/13/2016
Identifikačné číslo súdneho spisu: 2112217475
Dátum vydania rozhodnutia: 14. 06. 2016
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Eva Behranová
ECLI: ECLI:SK:KSTT:2016:2112217475.3

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Trnave v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Evy Behranovej a členiek senátu JUDr. Evy Barcajovej a Mgr. Renáty Gavalcovej, vo veci starostlivosti súdu o maloletého: C. H., nar. XX.XX.XXXX, bytom u matky, zastúpený kolíznym opatrovníkom: Úrad práce, sociálnych vecí a rodiny Trnava, Jána Bottu 4, Trnava, dieťa matky: T. H., rod. K., nar. XX.XX.XXXX, bytom M. XX, C., zastúpená JUDr. Tiborom Sanákom, advokátom, Nám. SNP 2, Trnava, a otca: C. H., nar. XX.XX.XXXX, bytom C. XXXX/X/B, C., zastúpený JUDr. Milošom Chrenkom, advokátom, Hlavná 23, Trnava, o úpravu výkonu rodičovských práv a povinností na čas po rozvode manželstva k maloletému dieťaťu: na odvolanie matky proti rozsudku Okresného súdu Trnava č.k. 12P/9/2012-486 zo dňa 04. februára 2016 v časti zverenia maloletého do striedavej osobnej starostlivosti rodičov, v časti povinnosti otca prispievať na výživu maloletého sumou 50 eur mesačne, v časti úpravy styku rodiča, ktorý nebude mať maloletého vo svojej osobnej starostlivosti, v časti uloženia výchovného opatrenia rodičom maloletého a v časti trov konania účastníkov takto

r o z h o d o l :

Odvolací súd rozsudok súdu prvého stupňa v napadnutých častiach p o t v r d z u j e.

Žiaden z účastníkov n e m á p r á v o n a náhradu trov odvolacieho konania.

o d ô v o d n e n i e :

Napadnutým rozsudkom súd prvého stupňa:

I. Maloletého C. s účinnosťou od 24.10.2013 do právoplatnosti rozsudku zveril do osobnej starostlivosti matky, pričom obaja rodičia sú oprávnení maloletého zastupovať a spravovať jeho majetok v bežných veciach.

II. Otcovi uložil povinnosť s účinnosťou od 24.10.2013 do právoplatnosti rozsudku platiť na maloletého výživné v sume 170 eur mesačne vždy do 15. dňa každého (kalendárneho) mesiaca vopred k rukám matky.

III. Nedoplatok otca na zročnom výživnom na maloletého za obdobie od 24.10.2013 do 31.12.2015 vo výške 355,12 eura otcovi povolil zaplatiť v splátkach po 30 eur mesačne k rukám matky spolu s bežným výživným počnúc mesiacom nasledujúcim po právoplatnosti rozsudku s tým, že omeškanie s plnením či i len jednej splátky má za následok zročnosť celého plnenia.

IV. Maloletého C. s účinnosťou od právoplatnosti rozsudku zveril do striedavej osobnej starostlivosti rodičov, pričom obaja sú oprávnení maloletého zastupovať a spravovať jeho majetok v bežných veciach. Matke súčasne uložil povinnosť zabezpečovať osobnú starostlivosť o maloletého od 18.00 hodiny nedele nepárneho kalendárneho týždňa do 18.00 nedele nasledujúceho párneho kalendárneho týždňa. Otcovi súčasne uložil povinnosť zabezpečovať osobnú starostlivosť o maloletého od 18.00 hodiny nedele

párneho kalendárneho týždňa do 18.00 hodiny nedele nasledujúceho nepárneho kalendárneho týždňa. Preberajúci rodič si vyzdvihne maloletého v nedeľu v tom ktorom kalendárnom týždni v mieste bydliska odovzdávajúceho rodiča a odovzdá ho nasledujúcu nedeľu v mieste svojho bydliska rodičovi, ktorý má mať maloletého vo svojej osobnej starostlivosti.

V. Otcovi uložil povinnosť s účinnosťou od právoplatnosti rozsudku počas trvania striedavej osobnej starostlivosti rodičov platiť na maloletého výživné v sume 50 eur mesačne vždy do 15. dňa každého (kalendárneho) mesiaca vopred k rukám matky.

VI. Súd prvého stupňa upravil styk rodiča, ktorý nebude mať maloletého vo svojej osobnej starostlivosti, počas striedavej osobnej starostlivosti nasledovne:

Matka je oprávnená stretávať sa s maloletým, ak bude maloletý v osobnej starostlivosti otca, počas vianočných a novoročných sviatkov každý páry (kalendárny) rok od 24.12. od 9.00 hodiny do 25.12. do 9.00 hodiny, každý nepáry (kalendárny) rok od 25.12. od 9.00 hodiny do 26.12. do 18.00 hodiny, každý páry (kalendárny) rok od 26.12. od 18.00 hodiny do 28.12. do 18.00 hodiny, každý nepáry (kalendárny) rok od 31.12. od 09.00 hodiny do 01.01. nasledujúceho párneho (kalendárneho) roku do 18.00 hodiny. Otec je oprávnený stretávať sa s maloletým, ak bude maloletý v osobnej starostlivosti matky, počas vianočných a novoročných sviatkov každý nepáry (kalendárny) rok od 24.12. od 9.00 hodiny do 25.12. do 9.00 hodiny, každý páry (kalendárny) rok od 25.12. od 9.00 hodiny do 26.12. do 18.00 hodiny, každý nepáry (kalendárny) rok od 26.12. od 18.00 hodiny do 28.12. do 18.00 hodiny, každý páry (kalendárny) rok od 31.12. od 09.00 hodiny do 01.01. nasledujúceho nepárneho (kalendárneho) roku do 18.00 hodiny. Každý z rodičov je povinný maloletého na styk s druhým rodičom riadne a včas pripraviť a odovzdať v stanovenú hodinu v mieste svojho bydliska. Druhý z rodičov je povinný v stanovenú hodinu maloletého vrátiť v mieste bydliska druhého z rodičov, pokiaľ v danom týždni tento zabezpečuje striedavú osobnú starostlivosť.

VII. Súd prvého stupňa uložil obom rodičom výchovné opatrenie spočívajúce v povinnosti absolvovať 12 hodín psychologického poradenstva na Referáte poradensko -psychologických služieb Úradu práce, sociálnych vecí a rodiny Trnava, s účinnosťou od právoplatnosti rozsudku, za účelom zlepšenia vzájomnej komunikácie a vzájomného rešpektovania sa v roli rodiča maloletého.

VIII. O trovách konania rozhodol tak, že účastníci nemajú právo na náhradu trov konania.

IX. Otcovi uložil povinnosť zaplatiť náhradu trov konania štátu v sume 110,27 eura do 30 dní od právoplatnosti tohto rozhodnutia na účet Okresného súdu Trnava.

X. Štátu nepriznal voči matke právo na náhradu trov konania.

Rozhodnutie vecne odôvodnil zistením, že rozsudkom č.k. 12P/9/2012-196 zo dňa 08.10.2013 súd prvého stupňa manželstvo rodičov maloletého rozviedol a na čas po rozvode zveril maloletého do osobnej starostlivosti matky. Otca zaviazal povinnosťou platiť na maloletého výživné v sume 170 eur mesačne, pričom obaja rodičia mali maloletého zastupovať a spravovať jeho majetok. Zároveň upravil styk otca s maloletým synom. V časti rozvodu manželstva nadobudol rozsudok právoplatnosť dňom 24.10.2013. Proti rozhodnutiu o úprave výkonu rodičovských práv a povinností k maloletému na čas po rozvode podali odvolanie obaja rodičia (matka v časti o výške výživného a v časti úpravy styku otca s maloletým, otec okrem toho aj v časti zverenia maloletého do osobnej starostlivosti). Dopĺňacím rozsudkom č.k. 12P/9/2012-200 zo dňa 11.10.2013 súd prvého stupňa zaviazal otca povinnosťou zaplatiť na účet súdu náhradu trov konania štátu titulom znaleckej odmeny v sume 7,52 eura; uvedený dopĺňací rozsudok nadobudol právoplatnosť dňom 09.11.2013. Na základe odvolaní rozhodol Krajský súd v Trnave ako odvolací súd uznesením č.k. 9CoP/3/2014-227 zo dňa 20.02.2014 tak, že rozsudok súdu prvého stupňa v napadnutej časti výkonu rodičovských práv a povinností k maloletému na čas po rozvode zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie. Zároveň odvolací súd uložil súdu prvého stupňa vysporiadať sa s otázkou odôvodnených potrieb maloletého, skúmať možnosti, schopnosti a majetkové pomery oboch rodičov maloletého, a skúmať, či otcom navrhovaná striedavá osobná starostlivosť bude v záujme maloletého. Predmetom konania tak zostala úprava výkonu rodičovských práv a povinností k maloletému C. na čas po rozvode, keď manželstvo rodičov maloletého bolo právoplatne rozvedené dňa 24.10.2013. Súd prvého stupňa vykonal dokazovanie výsluchom rodičov maloletého, kolízneho opatrovníka maloletého, svedkov, znalkyň MUDr. Ľubice Ondrisovej a PhDr. Marty Halašovej, PhD.,

oboznámením sa so znaleckým posudkom č. 22/2013 MUDr. Ľubice Ondrisovej, znaleckým posudkom č. 5/2015 PhDr. Marty Halašovej, PhD., ostatnými listinnými dôkazmi obsiahnutými v spise a obsahom pripojeného spisu sp.zn. 18P/64/2012. Zo záverov znaleckého posudku č. 22/2013 znalkyne MUDr. Ľubice Ondrisovej, znalkyne z odboru zdravotníctvo a farmácia, odvetvie psychiatria, zo dňa 10.04.2013 vyplynulo, že matka trpí duševným ochorením bipolárnou afektívnou poruchou, ktorý zdravotný stav aktuálne neovplyvňuje jej správanie k maloletému synovi a nebráni jej zabezpečovať riadnu starostlivosť o dieťa. Matka je podľa znaleckého posudku schopná samostatne zabezpečiť riadnu starostlivosť o maloletého, zdravé rodinné prostredie, zdravý psychický aj fyzický vývin dieťaťa. Znalkyňa ďalej uviedla, že prítomnosť psychiatrickej diagnózy u matky neznamena automaticky, že by nebola schopná postarať sa o svoje záležitosti a svoje dieťa. Táto choroba má väčšinou prognózu dobrú a pri dodržiavaní odporúčaní lekára väčšina postihnutých je schopná viesť riadny pracovný, osobný i spoločenský život. Znalkyňa v rámci znaleckého posudku ďalej uviedla, že prognóza ochorenia u matky je otvorená v tom zmysle, že išlo u nej o prvú epizódu ochorenia a nie je v silách medicíny presne predpokladať, či a ako často sa u nej objavia ďalšie epizódy. Zo záverov znaleckého posudku č. 5/2015 znalkyne PhDr. Marty Halašovej, znalkyne z odboru psychológia, odvetvie klinická psychológia detí, klinická psychológia dospelých, poradenská psychológia, zo dňa 14.03.2015 vyplynulo, že príčiny zhoršeného zdravotného stavu v podobe zvýšenej agresivity a zajakavosti u maloletého C. možno identifikovať v dvoch rovinách. V prípade zajakavosti môže ísť jednak o hereditárnu záležitosť - aj u otca sa vyskytovala zajakavosť v detstve s rezíduom do súčasnosti, jednak môže byť spôsobená alebo zhoršená napätím vo výchovnom prostredí rodičov, ktorí nedokážu dostatočne zabrániť ventilovaniu vzájomne negatívnych postojov (hlavne vo výchovnom prostredí matky, ktorá nepokryte hovorí o nenávisti k bývalému manželovi). Zvýšená agresivita dieťaťa môže byť odrazom jeho vnútorného napätia, súvisiaceho s negativitou v jeho výchovnom prostredí. Pretože dieťa trávi výrazne dlhší čas vo výchovnom prostredí matky (v porovnaní s časom, ktorý trávi maloletý s otcom), príčiny zhoršenia jeho zdravotného stavu v uvedených oblastiach je pravdepodobne treba hľadať skôr v prostredí matky. Výchovné prostredie otca bolo opakovane posúdené zo strany kolízneho opatrovníka ako vhodné pre maloleté dieťa. Spis obsahuje vyjadrenia otca, v ktorých objasnil svoje možnosti postarať sa o syna v „krátkom týždni“, kedy má až 5 dní pracovného voľna. Pokiaľ by mu pracovné povinnosti zabránili postarať sa o maloleté dieťa, jeho rodičia sú porovnateľne kompetentní pomôcť mu s výchovou a starostlivosťou o maloletého ako boli a sú kompetentní rodičia matky. Maloletý má k otcovi pozitívny vzťah, rovnako otec má k maloletému pozitívny vzťah. Maloletý má k svojej matke pozitívny vzťah a matka má pozitívny vzťah k maloletému. Správanie maloletého voči matke v čase psychologického vyšetrenia malo prvky vzdoru, odmietania, rezonancie (zlosti), čo mohlo byť spôsobené separáciou od otca po psychologickom vyšetrení maloletého. Odlúčenie od otca mohlo mať negatívny vplyv na vzťah maloletého k otcovi. Vzťah k otcovi je však zachovaný, dieťa má porovnateľne pozitívny vzťah k obojmu rodičom. Samotné trávenie času maloletého s otcom samostatne, bez prítomnosti matky, nezakladá dôvod pre očakávanie negatívnych následkov na psychický vývoj maloletého. Maloletý dokáže byť s otcom sám, dožaduje sa jeho prítomnosti. Správanie matky, jej postoje a názory (striktné odmietanie komunikácie s otcom, takmer výhradne negatívne vyjadrenia na adresu otca, nenávistné postoje) dovoľujú konštatovať, že môže z jej strany dochádzať (možno k nepriamemu a nevedomému) negatívne ovplyvňovaniu vzťahu maloletého k otcovi. Psychologickým vyšetrením bola zistená podstatná prekážka pre zverenie maloletého do striedavej starostlivosti rodičov. Rodičia medzi sebou nekomunikujú, ani v záujme blaha svojho dieťaťa. Matka explicitne vyjadrila neochotu komunikovať s otcom maloletého. Zverenie maloletého do striedavej osobnej starostlivosti vyžaduje intenzívnu a pravdepodobne dlhodobú rodičovskú terapiu a poradenstvo s cieľom zmierniť antagonizmy medzi rodičmi, nájsť priestor pre vzájomné pochopenie, úctu a súcit, navodiť základné efektívne komunikačné schémy v záujme dieťaťa a zblížiť výchovné stratégie rodičov. Pokiaľ by došlo k podstatnému zlepšeniu vzájomných vzťahov medzi rodičmi vrátane konštruktívnej komunikácie, je vhodný model striedavej starostlivosti a vhodný interval striedavej starostlivosti je jeden týždeň. Znalkyňa vyjadrila potrebu, aby rodičia (hlavne matka) boli urgentne zapojení do programu rodičovskej terapie a poradenstva. Z potvrdenia o príjme otca za obdobie od októbra 2013 do októbra 2015 vyplýva priemerný čistý mesačný príjem (mzda + náhrada PN) vo výške 852,48 eura. Z potvrdenia o príjme matky za obdobie od októbra 2013 do októbra 2015 vyplýva priemerný čistý mesačný príjem (mzda + daňový bonus) vo výške 360,73 eura. Pokiaľ ide o úpravu výkonu rodičovských práv a povinností k maloletému C. na čas po rozvode, súd prvého stupňa mal z vykonaného dokazovania za preukázané, že v najlepšom záujme maloletého C. bude jeho zverenie do striedavej osobnej starostlivosti oboch rodičov (odôvodnené nižšie). Avšak z dôvodu, že maloletý je od právoplatnosti rozvodu doposiaľ fakticky v osobnej starostlivosti matky, bolo potrebné túto skutočnosť zohľadniť. Preto bolo potrebné vo výroku I. na obdobie po právoplatnosti

rozvodu, t.j. od 24.10.2013, zveriť maloletého do osobnej starostlivosti matky, čím sa potvrdil existujúci stav od rozvodu rodičov, pričom takáto úprava bude platná do právoplatnosti tohto rozsudku, po ktorom dátume bude maloletý zverený do striedavej osobnej starostlivosti oboch rodičov. Súd prvého stupňa zároveň rozhodol vo výroku I. tak, že obaja rodičia sú oprávnení maloletého zastupovať a spravovať jeho majetok v bežných veciach, keďže zastupovanie dieťaťa navonok je právo konať za dieťa s právnymi účinkami, ktoré je odrazom práva rodičov o dieťati rozhodovať, pričom zásadne v bežných veciach môže rozhodovať každý z rodičov samostatne. V iných než bežných veciach, sú rodičia povinní sa dohodnúť, pričom pokiaľ sa nedohodnú, rozhodne na návrh jedného z rodičov súd. Pokiaľ ide o výšku výživného otca na maloletého počas obdobia zverenia maloletého do osobnej starostlivosti matky, súd prvého stupňa mal z vykonaného dokazovania za to, že výška výživného zodpovedajúca ako potrebám maloletého, tak aj možnostiam a schopnostiam otca, a tiež matky, je u otca vo výške 170 eur mesačne, preto určil vo výroku II. výšku vyživovacej povinnosti otca voči maloletému v tejto výške. Výška výživného 170 eur mesačne pritom predstavuje cca 20% z čistej mzdy otca. Je predpoklad, že náklady na maloletého sa budú zvyšovať, preto stanovil súd prvého stupňa výživné tak, aby zostal priestor pre zvýšenie výživného na maloleté dieťa v budúcnosti. Zároveň mal za to, že pri stanovenej výške výživného otca 170,- eur mesačne budú spolu s prídavkami na dieťa 23,52 eura mesačne a výživnom zo strany matky v zostávajúcej potrebnej výške (cca 22,00 eur) pokryté všetky odôvodnené mesačné náklady na maloletého. Za obdobie od právoplatnosti rozvodu (24.10.2013) do 31.12.2015 vznikol otcovi nedoplatok na zročnom výživnom v sume 355,12 eura. Vzhľadom na výšku nedoplatku povolil súd prvého stupňa vo výroku III. otcovi nedoplatok zaplatiť v primeraných splátkach po 30 eur mesačne.

Pokiaľ ide o úpravu výkonu rodičovských práv a povinností k maloletému dieťaťu na čas po právoplatnosti rozsudku, súd prvého stupňa dospel k záveru, že zverenie maloletého do striedavej osobnej starostlivosti oboch rodičov bude v najlepšom záujme maloletého a budú tak lepšie zabezpečené jeho potreby, ako by to bolo v prípade jeho zverenia do výlučnej starostlivosti matky. Zverenie dieťaťa do striedavej osobnej starostlivosti znamená zveriť dieťa do starostlivosti striedavo jednému a druhému rodičovi na presne stanovené časové obdobie. Ideálnym prípadom je dohoda rodičov o takejto forme starostlivosti o dieťa, avšak ani v prípade, že záujem o striedavú starostlivosť prejaví len jeden z rodičov, nie je to automaticky dôvod na vydanie zamietavého rozhodnutia. Aj v uvedenom prípade súd musí skúmať, či bude striedavá starostlivosť v najlepšom záujme dieťaťa. Hmotnoprávnymi podmienkami pre nariadenie striedavej osobnej starostlivosti sú spôsobilosť oboch rodičov dieťa vychovávať, záujem oboch rodičov o osobnú starostlivosť a najmä, striedavá osobná starostlivosť musí byť v záujme maloletého dieťaťa. Súd musí prihliadnuť na citové väzby dieťaťa, jeho vývinové potreby, stabilitu budúceho výchovného prostredia a schopnosť rodičov dohodnúť sa na výchove a starostlivosti o dieťa. Predpokladom pre nariadenie striedavej osobnej starostlivosti je, že musia byť lepšie zaistené potreby dieťaťa, ako je tomu pri osobnej starostlivosti len jedného z rodičov. Ďalším nevyhnutným predpokladom je, že striedavá osobná starostlivosť musí vyhovovať osobnosti dieťaťa. V tejto súvislosti je nutné skúmať dôvody a vyhodnotiť ich ohľadom na vek a rozumovú vyspelosť dieťaťa. Súd prvého stupňa zdôraznil, že striedavá osobná starostlivosť je považovaná za najvhodnejšiu formu starostlivosti o maloleté dieťa, má prednosť pred zverením dieťaťa do starostlivosti len jedného z rodičov, ak je splnená podmienka, že bude v záujme maloletého dieťaťa. Striedavá osobná starostlivosť vyjadruje skutočnosť, že dieťa potrebuje nielen matku, prípadne nielen otca, ale potrebuje oboch rodičov a že pre maloletého je najlepšie, ak má rovnocenný vzťah s oboma rodičmi, a ak sa obaja rodičia podieľajú na jeho výchove. Súd prvého stupňa mal z vykonaného dokazovania za preukázané, že obaja rodičia sú spôsobilí maloletého vychovávať, keď znaleckým dokazovaním bolo preukázané, že výchovný potenciál rodičov je rovnaký, pričom u každého z nich sú ako pozitíva, tak i výchovné riziká (ktoré sú u každého - ako znalkyňa podotkla), medzi oboma rodičmi a maloletým je porovnateľný vzťah. Zároveň bolo pri znaleckom vyšetrení preukázané, že maloletý, ktorý je v súčasnosti v osobnej starostlivosti matky, verbálne aj neverbálne preferuje otca a jeho starostlivosť, domáha sa jeho prítomnosti, bývania u neho, na separáciu od neho reagoval negatívne. V záujme zdravého vývinu maloletého je, aby sa na jeho výchove podieľali obaja rodičia rovnakým dielom, nakoľko bolo v konaní preukázané, že dôvody zvýšenej agresivity maloletého je potrebné hľadať, nie u otca, ale vo výchovnom pôsobení matky, ktorá sa o maloletého prevažne stará, keď tiež negatívne ladenie v domácnosti matky proti otcovi môže podľa znalkyne ústiť do predmetných prejavov správania maloletého. Matka v konaní spochybňovala výchovné prostredie otca, znaleckým dokazovaním ani inak však nebolo preukázané, že by sa otec prejavoval spôsobom typickým pre niektoré z radikálnych hnutí, že by negatívne vplýval na maloletého. Súd prvého stupňa tak dospel k záveru, že výchova matky v súčinnosti s jej rodičmi je nepostačujúca a je potrebné zapojiť do výchovy maloletého i otca. Rodičia sa navzájom obviňovali zo slabej starostlivosti o zdravie maloletého, k čomu súd prvého stupňa uviedol,

že mal za preukázané, že obaja rodičia sa o zdravotný stav maloletého primerane starajú, nebolo preukázané zanedbávanie zdravotnej starostlivosti o maloletého ani zo strany jedného z rodičov, táto je primárne zabezpečovaná zo strany matky (čo je pochopiteľné, nakoľko má maloletého vo svojej osobnej starostlivosti). Zverenie maloletého do striedavej osobnej starostlivosti oboch rodičov považoval súd prvého stupňa za odôvodnené aj s poukazom na to, že hoci matkino psychické ochorenie jej v súčasnosti nebráni v riadnej starostlivosti o maloletého a nijako ju neobmedzuje, ide o ochorenie nevyliciteľné, ktorého vývoj sa nedá predpovedať, a nie je možné vylúčiť zopakovanie akútnej fázy (hoci je samozrejme želanie, aby sa tak nestalo). Je potom v záujme maloletého, aby bol medzi ním a otcom vytvorený taký vzťah, ako medzi maloletým a matkou, aby v prípade zhoršenia zdravotného stavu matky automaticky prevzal starostlivosť o maloletého otec. Nie je dôvod, aby v uvedenom prípade prevzali starostlivosť o maloletého rodičia matky, ako tomu bolo v roku 2012, keď je tu druhý spôsobilý rodič. Súd prvého stupňa poukázal na nález Ústavného súdu SR sp.zn. II. ÚS 97/2013-67 zo dňa 10.07.2013, podľa ktorého „Súd je povinný v zmysle čl. 12 ods. 1 Dohovoru o právach dieťaťa, § 43 ods. 1 Zákona o rodine, resp. § 100 ods. 3 Občianskeho súdneho poriadku v konaní o zverenie detí zisťovať, či deti boli s ohľadom na ich vek a rozumovú vyspelosť schopné vyjadriť samostatne svoj názor, či vôbec a v kladnom prípade z akých zdrojov ich názory zisťoval a či a akým spôsobom prihliadol na ich prípadné názory.“ V súlade s § 43 ods. 1 Zákona o rodine bol zisťovaný názor maloletého, pričom tento bol s prihliadnutím na jeho vek zisťovaný v rámci vyšetrenia u znalkyne PhDr. Marty Halašovej, a nie pred súdom. U znalkyne sa maloletý vyjadril tak, že chce bývať s otcom, keď zároveň v teste rodinného systému FAST maloletý neverbálne vyjadril bližší vzťah k otcovi, prejavoval voči nemu výrazný príklon a pri odlúčení od otca reagoval negatívne. Hoci názor maloletého vzhľadom k jeho veku nemôže byť jediným kritériom pre posúdenie vhodnosti striedavej osobnej starostlivosti, súd prvého stupňa konštatoval, že nie je možné opomínať citové potreby maloletého. Z prejavov maloletého je zrejme, že má k otcovi výrazný citový vzťah, ktorý je potrebné saturovať pre zdravý emocionálny vývoj maloletého. Aj z tohto dôvodu považoval súd striedavú osobnú starostlivosť o maloletého za najvhodnejšiu formu starostlivosti. Zároveň súd prvého stupňa poukázal na to, že znaleckým dokazovaním bolo preukázané, že matka je výrazne negatívne naladená voči otcovi, čo dovoľuje konštatovať, že môže z jej strany dochádzať k (možno nevedomému, ale znalkyňa pripustila aj vedomé) negatívnemu ovplyvňovaniu vzťahu maloletého k otcovi. Aj zo skutočnosti, že matka navrhla pomerne úzky styk otca so synom, mal súd prvého stupňa za to, že matka si neuvedomuje alebo nechce uvedomiť dôležitosť otca pre zdravý vývin maloletého, a že zverením maloletého do výlučnej starostlivosti matky by mohlo dôjsť k narušeniu vzťahu medzi otcom a synom. Pokiaľ ide o praktické otázky striedavej osobnej starostlivosti, bydliská oboch rodičov sú v relatívnej blízkosti, ako aj v blízkosti materskej školy a neskôr základnej školy maloletého. Podmienky u oboch rodičov boli prešetrené kolíznym opatrovníkom, ktorý ich považoval u oboch za vhodné pre maloleté dieťa. V prípade zverenia maloletého do striedavej osobnej starostlivosti oboch rodičov, tak ako matke so starostlivosťou o maloletého vypomáhajú jej rodičia, môžu otcovi v prípade potreby vypomôcť so starostlivosťou jeho rodičia. Súd prvého stupňa poukázal na vyjadrenie zamestnávateľa otca, ktorý uviedol, že rozdelenie zmien sa vypracováva na začiatku mesiaca, pričom nočné služby sú rozdeľované podľa potreby a s prihliadnutím na možnosti jednotlivých zamestnancov. Aj z jeho ďalšieho vyjadrenia bolo súdu prvého stupňa zrejme, že zamestnávateľ otca je ústretový, že pri vypracúvaní harmonogramu prihliada na možnosti zamestnancov a otec tak bude schopný si v prípade potreby vymeniť zmenu s kolegom, ako to sám deklaroval. V zásade je nedostatočná komunikácia medzi rodičmi prekážkou pre nariadenie striedavej osobnej starostlivosti, súd prvého stupňa však poukázal na to, že je potrebné prihliadať na všetky okolnosti prejednávaneho prípadu. V prejednávanej veci dospel k záveru, že nariadenie striedavej osobnej starostlivosti až po odstránení problémov v komunikácii rodičov by mohlo viesť k tomu, že by vhodné podmienky pre takúto formu starostlivosti nenastali nikdy, nakoľko z celého konania je zrejme, že matka komunikáciu s otcom odmieta už viac ako 3 roky. Znalkyňa na pojednávaní tiež vyjadrila obavu, že v prípade zverenia maloletého do výlučnej starostlivosti matky, nebude táto motivovaná ku komunikácii s otcom. Súd prvého stupňa preto dospel k záveru, že napriek problémom v komunikácii medzi rodičmi, prevažujú vyššie uvádzané dôvody pre zverenie maloletého do striedavej osobnej starostlivosti (potreba výchovného pôsobenia aj zo strany otca, citové potreby maloletého, ochorenie matky), a preto je potrebné odstraňovať problémy s nedostatočnou komunikáciou popri zverení maloletého do striedavej osobnej starostlivosti. V súvislosti s tým súd prvého stupňa poukázal na vyjadrenie znalkyne, že „pokiaľ bude komunikácia medzi rodičmi zlá, akákoľvek forma starostlivosti o maloletého môže viesť k narušeniu jeho vývinu, minimálne destabilizácii“. Z uvedeného je zrejme, že riziká nedostatočnej komunikácie nie je možné vzťahovať iba k striedavej osobnej starostlivosti, ale sú prekážkou pre akúkoľvek formu starostlivosti, pričom však súd o niektorej z foriem starostlivosti rozhodnúť musí. Ak teda nedostatočná komunikácia bráni akejkolvek forme starostlivosti a zároveň nič iné nebráni striedavej

osobnej starostlivosti, pričom súd prvého stupňa mal za preukázané, že práve zverením maloletého do striedavej osobnej starostlivosti budú najlepšie zabezpečené potreby maloletého dieťaťa, jeho zdravý fyzický a psychický vývoj, nevidí dôvod túto formu starostlivosti neurčiť. Súd prvého stupňa poukázal na nález Ústavného súdu ČR sp.zn. I. ÚS 2661/2010, podľa ktorého „nemožno vylúčiť, že práve medzi rodičmi, ktorí nie celkom dobre komunikujú, je striedavá starostlivosť podnetom na motiváciu na to, aby sa snažili spolu čo najviac kooperovať. Striedavá starostlivosť núti rodiča, ktorý nebol tejto forme naklonený a na ktorého strane chýba ochota komunikovať, aby svoje správanie zmenil.“ Nakoľko matka už viac ako 3 roky s otcom riadne nekomunikuje, pričom komunikáciu odmieta, mal súd prvého stupňa za to, že v súlade s nálezom ÚS ČR je dôvodné nariadenie striedavej osobnej starostlivosti za súčasného uloženia výchovného opatrenia za účelom odstraňovania tejto prekážky. Súd prvého stupňa neuznal obranu matky, že bude komunikovať s otcom iba za určitých podmienok (ospravedlnenie), pretože i keby matka vnímala komunikáciu otca ako urážlivú a nevhodnú, musí si uvedomiť, že sa jej vyhýbať nemôže, pretože komunikácia medzi rodičmi je nevyhnutným predpokladom pre zabezpečenie zdravého vývoja ich spoločného maloletého syna. Zo všetkých vyššie uvedených dôvodov zveril súd prvého stupňa vo výroku IV. maloleté dieťa do striedavej osobnej starostlivosti oboch rodičov, dospejúc z vykonaného dokazovania k záveru, že boli naplnené zákonné podmienky, a síce že obaja rodičia sú spôsobilí dieťa vychovávať, obaja rodičia majú o osobnú starostlivosť o maloletého záujem, jeden z rodičov navrhuje striedavú osobnú starostlivosť, pričom zverenie maloletého dieťaťa do striedavej osobnej starostlivosti je v jeho záujme a takto budú lepšie zaistené jeho potreby ako výchovné, tak i citové. Pokiaľ ide o intervaly, za optimálne vzhľadom k veku maloletého považoval súd striedanie po týždni, keď určenie párneho a nepárneho týždňa pre toho ktorého rodiča vyplýva zo skôr nariadeného predbežného opatrenia, z ktorého je zrejmé, že odporcov krátky týždeň je týždňom nepárnym, preto súd určil starostlivosť matky na týždeň páry a starostlivosť otca na týždeň nepárny. Vo výroku IV. zároveň rozhodol o zastupovaní a spravovaní majetku maloletého v bežných veciach každým z rodičov, nakoľko obaja rodičia sú k tomuto spôsobilí, pričom v prípade nie bežných vecí bude potrebná dohoda oboch rodičov. Preukázané čisté mesačné príjmy matky a otca nie sú v porovnateľnej výške, nakoľko otec má čistý mesačný príjem (852,48 eura) vo výške dvojnásobku čistého mesačného príjmu matky (360,73 eura), súd prvého stupňa tak mal za to, že je potrebné určiť výživné otca na maloletého počas trvania striedavej osobnej starostlivosti rodičov. Výživné otca stanovil súd prvého stupňa vo výroku V. rozsudku vo výške 50,00 eur mesačne, ktoré výživné považuje za primerané možnostiam a schopnostiam otca, ako aj nákladom na maloletého, a postačujúce na to, aby bola matka počas času, keď bude mať maloletého vo svojej osobnej starostlivosti, schopná spolu s finančným podieľaním sa na výžive maloletého zo svojho príjmu a prídavkov na dieťa uhrádzať náklady na maloletého počas zabezpečovania starostlivosti o neho. Za odôvodnené náklady na maloletého súd prvého stupňa považoval náklady v celkovej výške 215 eur, ku ktorým pripočítal náklady na logopédiu v sume 16 eur mesačne, čo spolu predstavuje sumu 231 eur mesačne. Ak sa od tejto sumy odráta prídavok na dieťa vo výške 23,52 eura, na zvyšnej sume by sa mali obaja rodičia podieľať v polovici, t.j. sumou cca 105 eur. Nakoľko však príjem matky predstavuje cca polovicu príjmu otca, je potrebné, aby v približne polovici na ňu pripadajúcich nákladov sa na týchto podieľal otec aj počas doby, kedy bude maloletý v starostlivosti matky, keď súd prvého stupňa poukázal na to, že na nákladoch sa majú rodičia podieľať podľa svojich možností, ktoré sú u rodičov rozdielne. Takto budú náklady na maloletého vykryté tak, že budú hradené z prídavku na dieťa v sume 23,52 eura, z výživného otca 155 eur (105 eur + 50 eur) a z výživného matky v sume 55 eur. Pokiaľ ide o osobnú starostlivosť rodičov o maloletého počas letných prázdnin, prípadne o styk druhého rodiča s dieťaťom v tomto období, súd prvého stupňa toto obdobie osobitne neupravoval, nakoľko týždňové intervaly osobnej starostlivosti považuje za primerané aj pre letné obdobie, pretože umožňujú každému z rodičov stráviť s maloletým i prípadnú dovolenku, pričom interval odlúčenia maloletého od druhého rodiča na týždeň považoval za optimálny aj vzhľadom k veku maloletého. Pokiaľ ide o vianočné a novoročné sviatky, súd prvého stupňa vo výroku VI. upravil počas striedavej osobnej starostlivosti styk rodiča, ktorý v uvedenom čase nebude mať maloletého vo svojej starostlivosti, s maloletým, aby tak bolo zabezpečené spravodlivé trávenie sviatočných dní ako maloletému, tak oboj rodičom. Znaleckým dokazovaním bolo preukázané, pričom uvedené bolo zrejme aj z konzultácie u psychológa RPPS na ÚPSVaR Trnava, že vzájomné vzťahy medzi rodičmi sú narušené, títo nie sú schopní konštruktívnej komunikácie, pričom aj podľa vyjadrenia znalkyne ide o problém, ktorý je potrebné riešiť nielen v súvislosti so striedavou osobnou starostlivosťou, ale v prípade akéhokoľvek modelu starostlivosti o dieťa. Vzhľadom k tomu, že v konaní bolo preukázané, že komunikácia rodičov nie je vhodná, za účelom zlepšenia tejto komunikácie, zlepšenia rodičovskej zručnosti a v záujme zabezpečenia čo najvhodnejšieho bezkonfliktného prostredia v prospech maloletého dieťaťa, uložil súd prvého stupňa rodičom výchovné opatrenie, a to povinnosť podrobiť sa odbornému psychologickému poradenstvu, ktoré im bude poskytnuté v rozsahu 12 hodín

počnúc od právoplatnosti tohto rozsudku, a to na Referáte poradensko-psychologických služieb Úradu práce, sociálnych vecí a rodiny Trnava. Cieľom odborného poradenstva bude zlepšenie vzájomnej komunikácie medzi rodičmi a lepšie vzájomné sa rešpektovanie v roli rodiča maloletého. Právne svoje rozhodnutie súd prvého stupňa odôvodnil ustanoveniami § 113 ods. 1 Občianskeho súdneho poriadku (v ďalšom texte „O.s.p.“), § 24 ods. 1, 2, 4, § 25 ods. 1, 2, § 26, § 28 ods. 1, 2, § 43 ods. 1, § 62 ods. 1, 2, 4, 5, 6, § 75 ods. 1, § 77 ods. 1 a § 37 ods. 2 písm. d) Zákona o rodine. O trovách konania súd rozhodol podľa § 146 ods. 1 písm. a) Občianskeho súdneho poriadku a žiadnemu z účastníkov nepriznal právo na ich náhradu, pretože prejednával vec v konaní, ktoré mohlo začať aj bez návrhu. O trovách štátu, ktoré vznikli v dôsledku znaleckého dokazovania znalkyňou PhDr. Martou Halašovou, PhD., rozhodol súd prvého stupňa podľa § 148 O.s.p.. Náklady na znalecké dokazovanie vykonané uvedenou znalkyňou boli vo výške 720,54 eura, polovica pripadajúca na otca predstavuje sumu 360,27 eura. Keďže z uvedenej sumy uhradil otec preddavok v sume 250 eur, súd prvého stupňa ho vo výroku IX. zaviazal na náhradu trov štátu vo výške 110,27 eura (360,27 - 250), pričom s prihliadnutím na výšku sumy mu s poukazom na § 160 ods. 1 O.s.p. určil na zaplatenie primeranú dlhšiu lehotu 30 dní od právoplatnosti rozsudku, ktorú sumu je potrebné uhradiť na účet Okresného súdu Trnava. Nakoľko matka bola oslobodená od súdnych poplatkov v celom rozsahu, súd vo výroku X. štátu voči matke právo na náhradu trov konania s poukazom na § 148 ods. 1 O.s.p. nepriznal.

Rozsudok súdu prvého stupňa v zákonom stanovenej lehote napadla odvolaním matka v časti zverenia maloletého do striedavej osobnej starostlivosti rodičov (výrok IV.), v časti povinnosti otca prispievať na výživu maloletého sumou 50 eur mesačne (výrok V.), v časti úpravy styku rodiča, ktorý nebude mať maloletého vo svojej osobnej starostlivosti (výrok VI.), v časti uloženia výchovného opatrenia rodičom maloletého (výrok VII.) a v časti trov konania účastníkov (výrok VIII.). Odvolanie odôvodnila tým že súd prvého stupňa napriek tomu, že vykonal rozsiahle dokazovanie, na základe vykonaných dôkazov dospel k nesprávnym skutkovým zisteniam a vec po právnej stránke nesprávne posúdil. Základné pochybenie súdu prvého stupňa vzhľadom na to, že rozhodol o zverení maloletého C. do striedavej osobnej starostlivosti rodičov, pričom takýto postup súdu prvého stupňa je v rozpore s ustanovením § 24 ods. 2 Zákona o rodine a s vykonaným dokazovaním, ako aj so znaleckými posudkami MUDr. Ľubice Ondrisovej a PhDr. Marty Halašovej PhD.. Súd prvého stupňa pri odôvodnení svojho rozsudku poukázal na veľmi sporné a nepreukázané názory znalkyne PhDr. Halašovej, PhD., uvedené v závere znaleckého posudku, napríklad že zvýšená agresivita dieťaťa môže byť odrazom jeho vnútorného napätia, súvisiaceho s negativitou v jeho výchovnom prostredí, ako aj skutočnosť, že znalkyňa nezistila, že by negatívna sebaaprezentácia otca na webovej stránke ovplyvnila akokoľvek stav maloletého, ako aj to, že vyslovila nesprávny predpoklad že som to bola ja, ktorá je vinná za zhoršenie komunikácie s otcom a že mám k otcovi až nenávisť vzťah. Podstatou znaleckého posudku PhDr. Halašovej, PhD. je však znalecký záver, že bola zistená podstatná prekážka pre zverenie maloletého C. do striedavej starostlivosti rodičov spočívajúca v tom, že rodičia medzi sebou nekomunikujú. Zároveň znalkyňa konštatovala, že nariadenie striedavej osobnej starostlivosti je komplikované uvedenými zdravotnými problémami maloletého (ťažkosti maloletého C. v oblasti reči, potrebnosť odborného prístupu ku korekcii rečového prejavu, hyperaktivita a pomočovanie). Súd prvého stupňa si tieto dve základné prekážky nariadenia striedavej osobnej starostlivosti vyjadrené v závere znaleckého posudku buď neuviedol alebo ich úmyselne bagatelizoval a tým vedome postupoval proti znaleckému posudku PhDr. Halašovej, PhD.. Matka ďalej poukázala na skutočnosť, že základným problémom medzi rodičmi je hrubé správanie sa otca voči nej. Matka tiež uviedla, že pokiaľ súd prvého stupňa za uvedených skutkových zistení rozhodol o striedavej osobnej starostlivosti rodičov, hrubo pochybil, pretože táto neprichádza do úvahy a je nezákonná, a to vzhľadom na stanovisko znalca PhDr. Halašovej, PhD. A vzhľadom na známy zdravotný stav maloletého C. s prihliadnutím na ustanovenie paragrafu 24 ods. 2 Zákona o rodine. Striedavá osobná starostlivosť rodičov o maloletého C. nie je a ani nemôže byť v záujme maloletého dieťaťa, pretože otec okrem negatívnej sebaaprezentácie nie je schopný výchovne pôsobiť na maloletého C., učiť sa s ním, čítať mu rôzne knižky a tak pôsobiť na jeho vedomostný rozhľad a rast. Súd prvého stupňa si zrejme neuviedol, že v centre pozornosti je maloleté choré dieťa s hyperaktivitou a s ďalšími pridruženými chorobami, ktoré vyžaduje osobitný prístup pri výchove, čoho otec nie je schopný. Matka tiež poukázala na skutočnosť, že výchovné opatrenie spočívajúce v povinnosti absolvovať 12 hodín psychologického poradenstva s účinnosťou po právoplatnosti rozsudku za účelom zlepšenia vzájomných komunikácií a vzájomného rešpektovania sa v roli rodiča maloletého je formalistické. Nemôže byť zmysluplné takéto výchovné opatrenie až po právoplatnosti rozsudku. Súd prvého stupňa mal správne postupovať tým spôsobom, že pred vynesením rozsudku mal uložiť povinnosť zúčastniť sa psychologického poradenstva. Matka žiadala, aby odvolací súd zmenil rozsudok súdu prvého stupňa

tak, že vyhovie jej návrhu po jeho upresnení podaním zo dňa 24. júla 2015 a zaviazá otca k náhrade trov konania vrátane trov právneho zastúpenia.

Kolízny opatrovník maloletého vo svojom vyjadrení k odvolaniu matky navrhol, aby odvolací súd napadnutý rozsudok súdu prvého stupňa potvrdil. Poukázal pritom na znalecký posudok podaný v priebehu konania.

Otec vo svojom vyjadrení k odvolaniu matky uviedol, že odvolanie považuje za nedôvodné, je založené len na subjektívnych pocitoch matky a neobsahuje žiadne relevantné skutočnosti, spôsobilé spochybniť správnosť napadnutého rozsudku. Napadnutý rozsudok súdu prvého stupňa otec považuje za vecne i právne správny, zdôraznil, že súd prvého stupňa sa predmetnou vecou zaoberal mimoriadne dôkladne, vykonal obsiahle dokazovanie, dôkladne sa vysporiadal so všetkými skutkovými okolnosťami i vykonanými dôkazmi, veľmi podrobne svoj záver zdôvodnil a presvedčivo vyargumentoval, vrátane podpory relevantnou judikatúrou. Poukázal na skutočnosť, že matka ani reálne nebola schopná vytknúť napadnutému rozsudku relevantnú vadu a jej odvolanie stojí na čisto subjektívnych názoroch a pocitoch. Len polemizuje so závermi znalkyne, pričom vyjadruje svoje odlišné osobné presvedčenia, avšak bez konkrétnych odborných výhrad a argumentov. Poukázal tiež na skutočnosť, že z rozsiahleho odvolania cítiť nenávisť matky voči jeho osobe, keď ho viní úplne zo všetkého negatívneho a nepripúšťa si ani najmenší podiel viny na aktuálnej situácii a na neexistujúcej komunikácii. Týmto v podstate jednoznačne potvrdzuje závery súdu prvého stupňa a znaleckého dokazovania, že je to práve jej nepriateľský postoj voči osobe otca, výhradné obviňovanie otca a jej neschopnosť a neochota komunikovať, ktoré sú na ujmu ďalšieho riadneho vývoja maloletého. Za správne považuje otec aj ostatné napadnuté výroky rozsudku súdu prvého stupňa. Nariadené výchovné opatrenie je podľa názoru otca jediným spôsobom, ktorým možno matku prinútiť komunikovať s ním. Navrhol, aby odvolací súd rozsudok súdu prvého stupňa v napadnutých častiach ako vecne správny potvrdil.

Matka vo svojom stanovisku k vyjadreniu kolízneho opatrovníka uviedla, že je pre ňu nepochopiteľné odporúčanie kolízneho opatrovníka adresované odvolaciemu súdu, ktorým navrhuje potvrdiť zjavne nezákonný rozsudok. Podľa matky je smutné, že kolízny opatrovník neprichádza s vlastným názorom, neprichádza s vlastnou analýzou príčin nekomunikácie medzi rodičmi, ale len mechanicky odpisuje názory znalkyne, na ktoré poukazuje. Pritom priamo v konaní kolízny opatrovník navrhol, aby maloleté dieťa bolo zverené do osobnej starostlivosti matky, pretože pre vyťaženosť otca by sa striedavá starostlivosť nemohla realizovať. Kolízny opatrovník nevysvetlil, na základe čoho zmenil svoje stanovisko.

Krajský súd v Trnave ako súd odvolací (§ 10 ods. 1 O.s.p.) po zistení, že odvolanie bolo podané včas (§ 204 ods. 1 O.s.p.), oprávnenou osobou - účastníkom konania (§ 201 O.s.p.), proti rozhodnutiu, proti ktorému bol tento opravný prostriedok prípustný (§ 201 a 202 O.s.p.), preskúmal vec podľa ustanovenia § 212 ods. 2 písm. a) O.s.p., keďže nebol viazaný rozsahom a dôvodmi odvolania, prejednal bez nariadenia pojednávania podľa ustanovenia § 214 ods. 2 O.s.p., a dospel k záveru, že rozsudok súdu prvého stupňa je v odvolaním napadnutých častiach vecne správny. Senát odvolacieho súdu toto rozhodnutie vydal pomerom hlasov 3:0, t.j. jednohlasne (§ 3 ods. 9 posledná veta zák. č. 757/2004 Z. z.).

Predmetom konania pred súdom prvého stupňa bol rozvod manželstva účastníkov o úprava pomerov rodičov k maloletému C., nar. XX.XX.XXXX na čas po rozvode manželstva rodičov.

Predmetom tohto odvolacieho konania bolo preskúmanie správnosti rozhodnutia a postupu súdu prvého stupňa, ktorý maloletého do právoplatnosti rozsudku zveril do osobnej starostlivosti matky a otcovi uložil povinnosť platiť výživné v sume 170 eur spolu s nedoplatkom na výživnom, po právoplatnosti rozsudku zveril mal. C. do striedavej osobnej starostlivosti rodičov, otcovi uložil povinnosť platiť výživné na mal. C. v sume 50 eur, upravil styk rodiča, ktorý nebude mať maloletého vo svojej osobnej starostlivosti, uložil rodičom výchovné opatrenie a rozhodol o náhrade trov konania účastníkov a štátu.

Podľa § 219 ods. 1 a 2 O.s.p. odvolací súd rozhodnutie potvrdí, ak je vo výroku vecne správne. Ak sa odvolací súd v celom rozsahu stotožňuje s odôvodnením napadnutého rozhodnutia, môže sa v odôvodnení obmedziť len na skonštatovanie správnosti dôvodov napadnutého rozhodnutia, prípadne doplniť na zdôraznenie správnosti napadnutého rozhodnutia ďalšie dôvody.

V preskúmvanej veci sa odvolací súd v celom rozsahu stotožňuje s odôvodnením napadnutého rozhodnutia, pričom konštatuje správnosť dôvodov rozhodnutia súdu prvého stupňa. Na zdôraznenie

správnosti napadnutého rozhodnutia a z dôvodu vysporiadania sa s odvolacími námietkami matky odvolací súd poukazuje na nasledovné skutočnosti:

Matka vo svojom odvolaní namietala, že súd prvého stupňa na základe vykonaných dôkazov dospel k nesprávnym skutkovým zisteniam a vec po právnej stránke nesprávne posúdil. Rozhodnutie o zverení maloletého do striedavej osobnej starostlivosti rodičov je v rozpore s ustanovením § 24 ods. 2 Zákona o rodine, s vykonaným dokazovaním, ako aj so znaleckými posudkami MUDr. Ľubice Ondrisovej a PhDr. Marty Halašovej PhD.. Znalkyňa PhDr. Halašová, PhD. zistila podstatnú prekážku pre zverenie maloletého C. do striedavej starostlivosti rodičov - rodičia medzi sebou nekomunikujú. D. znalkyňa konštatovala, že nariadenie striedavej osobnej starostlivosti je komplikované zdravotnými problémami maloletého. Pokiaľ súd prvého stupňa za uvedených skutkových zistení rozhodol o striedavej osobnej starostlivosti rodičov, hrubo pochybil, pretože táto neprichádza do úvahy a je nezákonná. Striedavá osobná starostlivosť rodičov o maloletého C. nie je a ani nemôže byť v záujme maloletého dieťaťa, pretože otec nie je schopný výchovne pôsobiť na maloletého C.. Rozhodnutie o výchovnom opatrení nie je zmysluplné.

Odvolaiteľka namietala, že rozsudok súdu prvého stupňa spočíva na nesprávnych skutkových zisteniach (§ 205 ods. 2 písm. d) O.s.p.) a na nesprávnom právnom posúdení veci (§ 205 ods. 2 písm. f) O.s.p.).

Podstata odvolacieho dôvodu, podľa ktorého súd prvého stupňa dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam, spočíva predovšetkým v nesprávnom postupe súdu prvého stupňa pri hodnotení výsledkov dokazovania. Dôsledkom je to, že súd berie do úvahy skutočnosti, ktoré z dôkazov nevyplývajú alebo neboli účastníkmi prednesené, prípadne neprihliada na skutočnosti, ktoré boli preukázané či vyplývajú z prednesov účastníkov. Nesprávne skutkové zistenia môžu byť aj výsledkom logických rozporov pri hodnotení dôkazov s osobitným zreteľom na závažnosť, zákonnosť a pravdivosť získaných poznatkov.

Podľa § 132 O.s.p. dôkazy súd hodnotí podľa svojej úvahy, a to každý dôkaz jednotlivo a všetky dôkazy v ich vzájomnej súvislosti; pritom starostlivo prihliada na všetko, čo vyšlo za konania najavo, včítane toho, čo uviedli účastníci.

Podľa § 153 ods. 1 O.s.p. súd rozhodne na základe skutkového stavu zisteného z vykonaných dôkazov, ako aj na základe skutočností, ktoré neboli medzi účastníkmi sporné, ak o nich alebo o ich pravdivosti nemá dôvodné a závažné pochybnosti.

Podľa § 154 O.s.p. pre rozsudok je rozhodujúci stav v čase jeho vyhlásenia.

Podľa § 157 ods. 2 O.s.p., v odôvodnení rozsudku súd uvedie, čoho sa navrhovateľ (žalobca) domáhal a z akých dôvodov, ako sa vo veci vyjadril odporca (žalovaný), prípadne iný účastník konania, stručne, jasne a výstižne vysvetlí, ktoré skutočnosti považuje za preukázané a ktoré nie, z ktorých dôkazov vychádzal a akými úvahami sa pri hodnotení dôkazov riadil, prečo nevykonal ďalšie navrhnuté dôkazy a ako vec právne posúdil. Súd dbá na to, aby odôvodnenie rozsudku bolo presvedčivé.

Odvolací súd po preskúmaní obsahu spisového materiálu zistil, že súd prvého stupňa vykonal dokazovanie výsluchom účastníkov, svedkov, nariadením znaleckého dokazovania, vypočul znalkyne a oboznámil sa s predloženými listinami a obsahom pripojeného spisu. V odôvodnení svojho rozhodnutia vyčerpávajúcim spôsobom, jasne a výstižne vysvetlil, z ktorých dôkazov pri svojom rozhodnutí vychádzal, ktoré zo zistených skutočností považoval za významné pre rozhodnutie a ktoré nie. Uviedol úvahy, ktorými sa pri hodnotení dôkazov riadil, pričom tieto úvahy sú logické a vnútorne si neprotirečia. Je potrebné konštatovať, že dôkazy, z ktorých súd prvého stupňa vychádzal - najmä výsluchy účastníkov a výsledky znaleckého dokazovania vyhodnotil správne, pričom vychádzal zo skutočností, ktoré z vykonaného dokazovania vyplývajú. V tejto súvislosti odvolací súd poukazuje na obsah odvolania matky, ktorý je z veľkej časti totožný s jej vyjadrením k znaleckému posudku PhDr. Marty Halašovej PhD., v rámci ktorého matka polemizuje so závermi znalkyne. S týmito námietkami matky sa vysporiadala už súd prvého stupňa v napadnutom rozsudku. Podstatnou časťou konania pred súdom prvého stupňa bolo zistenie, či je v záujme maloletého striedavá osobná rodičovská starostlivosť. Vzhľadom k okolnostiam veci (najmä tvrdenia matky o negatívnom vplyve otca na maloletého, jeho nespôsobilosti na výchovu maloletého, psychické ochorenie matky, zdravotné problémy maloletého a jeho problematické správanie) bolo potrebné nariadiť znalecké dokazovanie na zistenie vhodnosti striedavej rodičovskej starostlivosti, resp. zverenia do osobnej starostlivosti jedného z rodičov. Na posúdenie tejto otázky sú potrebné odborné znalosti, preto v zmysle ustanovenia § 127 ods. 1 O.s.p. ustanovil súd prvého stupňa znalkyňu PhDr. Martu Halašovou, PhD., súdnu znalkyňu v odbore psychológia, odvetvie klinická psychológia detí, klinická psychológia dospelých, poradenská psychológia. Znalkyňa podala znalecký posudok, ktorým odpovedala na otázky položené jej súdom prvého stupňa, bola vypočutá na pojednávaní, na ktorom jej účastníci kládli otázky. Otázky súdu a účastníkov zodpovedala na základe a s využitím svojich

odborných znalostí, posudzovanie úrovne ktorých nie je v právomoci súdu ani účastníkov konania. Názory matky obsiahnuté v jej vyjadrení k uvedenému znaleckému posudku a aj v odvolaní proti napadnutému rozsudku sú prejavom jej laického, subjektívneho vnímania skutočností. Pokiaľ matka so závermi znaleckého dokazovania nesúhlasila, mala možnosť domáhať sa preskúmania uvedeného znaleckého posudku iným znalcom v zmysle ustanovenia § 127 ods. 2 O.s.p., toto svoje zákonné oprávnenie nevyužila. Nie je tak možné súhlasiť s odvolacím dôvodom matky, že súd prvého stupňa dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam. Skutkové zistenia súdu prvého stupňa, ktoré tento súd viedli k napadnutému rozhodnutiu, vyplývajú z vykonaných dôkazov, pričom tieto dôkazy boli vykonané spôsobom, ktorý procesná norma predpokladá a tieto dôkazy boli aj správne vyhodnotené.

Nesprávne právne posúdenie veci je mylná aplikácia (a výklad) právnej normy na zistený skutkový stav alebo použitie právnej normy, ktorú na skutkový stav vôbec nemožno použiť.

Právne svoje rozhodnutie súd prvého stupňa odôvodnil ustanoveniami Zákona o rodine, najmä § 24 ods. 1, 2, 4, § 62 ods. 1, 2, 6, § 75 ods. 1.

Podľa § 24 ods. 1 Zákona o rodine, v rozhodnutí, ktorým sa rozvádza manželstvo rodičov maloletého dieťaťa, súd upraví výkon ich rodičovských práv a povinností k maloletému dieťaťu na čas po rozvode, najmä určí, komu maloleté dieťa zverí do osobnej starostlivosti, kto ho bude zastupovať a spravovať jeho majetok. Súčasne určí, ako má rodič, ktorému nebolo maloleté dieťa zverené do osobnej starostlivosti, prispievať na jeho výživu, alebo schváli dohodu rodičov o výške výživného.

Podľa § 24 ods. 2 Zákona o rodine, ak sú obidvaja rodičia spôsobilí dieťa vychovávať a ak majú o osobnú starostlivosť o dieťa obidvaja rodičia záujem, tak súd môže zveriť dieťa do striedavej osobnej starostlivosti obidvoch rodičov, ak je to v záujme dieťaťa a ak budú takto lepšie zaistené potreby dieťaťa. Ak so striedavou osobnou starostlivosťou súhlasí aspoň jeden z rodičov dieťaťa, tak súd musí skúmať, či bude striedavá osobná starostlivosť v záujme dieťaťa.

Podľa § 24 ods. 4 Zákona o rodine, súd pri rozhodovaní o výkone rodičovských práv a povinností alebo pri schvaľovaní dohody rodičov rešpektuje právo maloletého dieťaťa na zachovanie jeho vzťahu k obidvom rodičom a vždy prihliadne na záujem maloletého dieťaťa, najmä na jeho citové väzby, vývinové potreby, stabilitu budúceho výchovného prostredia a ku schopnosti rodiča dohodnúť sa na výchove a starostlivosti o dieťa s druhým rodičom. Súd dbá, aby bolo rešpektované právo dieťaťa na výchovu a starostlivosť zo strany obidvoch rodičov a aby bolo rešpektované právo dieťaťa na udržovanie pravidelného, rovnocenného a rovnoprávneho osobného styku s obidvomi rodičmi.

Podľa § 62 ods. 1 Zákona o rodine, plnenie vyživovacej povinnosti rodičov k deťom je ich zákonná povinnosť, ktorá trvá do času, kým deti nie sú schopné samé sa živiť.

Podľa § 62 ods. 2 Zákona o rodine, obaja rodičia prispievajú na výživu svojich detí podľa svojich schopností, možností a majetkových pomerov. Dieťa má právo podieľať sa na životnej úrovni rodičov.

Podľa § 62 ods. 4 Zákona o rodine, pri určení rozsahu vyživovacej povinnosti súd prihliada na to, ktorý z rodičov a v akej miere sa o dieťa osobne stará. Ak rodičia žijú spolu, prihliadne súd aj na starostlivosť rodičov o domácnosť.

Podľa § 62 ods. 6 Zákona o rodine, ak je maloleté dieťa zverené do striedavej osobnej starostlivosti rodičov, súd pri určení výživného prihliadne na dĺžku striedavej osobnej starostlivosti každého rodiča alebo súd môže rozhodnúť aj tak, že počas trvania striedavej osobnej starostlivosti rodičov výživné neurčuje.

Podľa § 75 ods. 1 Zákona o rodine, pri určení výživného prihliadne súd na odôvodnené potreby oprávneného, ako aj na schopnosti, možnosti a majetkové pomery povinného. Na schopnosti, možnosti a majetkové pomery povinného prihliadne súd aj vtedy, ak sa povinný vzdá bez dôležitého dôvodu výhodnejšieho zamestnania, zárobku, majetkového prospechu; rovnako prihliadne aj na neprímerané majetkové riziká, ktoré povinný na seba berie.

Súd prvého stupňa správne zameral dokazovanie na zistenie, či bude v záujme maloletého striedavá osobná starostlivosť, pričom postupoval v súlade s citovanými zákonnými ustanoveniami (najmä § 24 a § 62 Zákona o rodine). Citované zákonné ustanovenia správne vyložil a aplikoval na zistený skutkový stav. Neobstojí teda ani ďalší odvolací dôvod matky o nesprávnom právnom posúdení veci súdom prvého stupňa.

K ďalším odvolacím námietkam matky, smerujúcim k nekomunikácii rodičov ako prekážky pre zverenie maloletého C. do striedavej starostlivosti rodičov a zdravotným problémom maloletého ako komplikácii striedavej osobnej starostlivosti odvolací súd uvádza nasledovné:

Pre zverenie dieťaťa do striedavej osobnej starostlivosti je podstatné zistenie, či sú obidvaja rodičia spôsobilí dieťa vychovávať, majú o osobnú starostlivosť o dieťa obidvaja rodičia záujem, táto starostlivosť je v záujme dieťaťa a budú takto lepšie zaistené potreby dieťaťa (zákonné predpoklady

vyplývajúce z ustanovenia § 24 ods. 2 Zákona o rodine). Nedostatočná komunikácia rodičov sama o sebe nie je prekážkou striedavej osobnej starostlivosti, ak sú splnené vyššie citované zákonné predpoklady (porovnaj napr. nález Ústavného súdu ČR sp. zn. I.ÚS 266/10 zo dňa 18.08.2010). Z vykonaného dokazovania, najmä zo znaleckého posudku je zrejmé, že všetky vyššie uvedené zákonné predpoklady splnené sú, najmä - striedavá osobná starostlivosť je v záujme maloletého C.. Rodičia práve v jeho záujme sú povinní vzájomnú komunikáciu upraviť do tej miery, aby praktickou prekážkou striedavej osobnej starostlivosti nebola. K tomuto má dopomôcť práve aj rozhodnutie súdu prvého stupňa o výchovnom opatrení, ktoré rodičom uložil. Preto je nedôvodná aj odvolacia námietka matky o tom, že nariadené výchovné opatrenie nie je zmysluplné. Podobne aj zdravotný stav maloletého - tento by bol prekážkou striedavej osobnej starostlivosti len v tom prípade, ak by striedavá osobná starostlivosť bola pre dieťa neprimerane zaťažujúcou v dôsledku jeho špecificky nepriaznivého zdravotného stavu. Ťažkosti maloletého C. v oblasti reči, potrebnosť odborného prístupu ku korekcii rečového prejavu, hyperaktivita a pomočovanie nie sú ťažkosťami takého charakteru, že by striedavá starostlivosť maloletého neprimerane zaťažovala. Z vykonaného dokazovania nie je možné vyvodiť ani oprávnenosť tvrdenia matky o tom, že otec nie je schopný výchovne pôsobiť na maloletého C.. Zo znaleckého dokazovania (znalkyňa PhDr. Marta Halašová, PhD.) vyplynulo, že rodičia majú porovnateľný výchovný potenciál.

Odvolací súd napokon poukazuje aj na Dohovor o právach dieťaťa (čl. 3 ods. 1 a čl. 18 ods. 1), z ktorého vyplýva, že základným hľadiskom pri akejkoľvek činnosti týkajúcej sa maloletých detí a základným zmyslom starostlivosti o ne musí byť práve záujem dieťaťa, ako aj na čl. 32 ods. 4 Listiny základných práv a slobôd, podľa ktorého starostlivosť o deti a výchova sú právom rodičov a deti majú právo na rodičovskú výchovu a starostlivosť.

Odvolací súd záverom konštatuje, že súd prvého stupňa vo veci dostatočne zistil skutkový stav, výsledky vykonaného dokazovania vyhodnotil správne a vec posúdil správne aj po právnej stránke.

Z uvedených dôvodov odvolací súd napadnutý rozsudok súdu prvého stupňa podľa ustanovenia § 219 ods. 1 O.s.p. ako vecne správny potvrdil.

O náhrade trov odvolacieho konania odvolací súd rozhodol podľa ustanovenia § 146 ods. 1 písm. a) O.s.p. v spojení s ustanovením § 224 ods. 1 O.s.p..

Poučenie:

Tento rozsudok nemožno napadnúť odvolaním.